

ሚኒስትረ ፍትሒ

አዋጅ መሰላት

አብ ትሕቲ ቀይዲ ንዘሎ ውልቀሰብ ዝወሃብ

ትሕቲ 16 ዓመት ዝኾነ፣ ተሓጋጋዚ ናይ ሓደ ፈላጊ ሰብ አብ ትሕቲ አንቀጽ 706-73 ናይ ፍሬንቸ ኮድ ናይ መስርሕ ሕገ ገበን ዝፈጸመ

እቲ አብ ታሕቲ ዘሎ ሓበሬታ በቲ ትርጉም ቋንቋ ክወሃበካ ኣለዎ።

እንተድኣ አንጻር ዝሓሹ ኣማራጺታትካ እንተዘይኮይኑ ወይ ድማ ነቲ መስርሕ ፍርዲ ዝጎድእ እንተዘይኮይኑ፣ ወሊዳዊ ሓላፍነት ዝሸከሙ ውልቀሰባት ተመሳሳሊ ሓበሬታ ክወሃቡ እዮም።

አብ ትሕቲ ቀይዲ አብ ትጽንሐሉ ግዜ ነዚ ሰነድ ምሳኻ ክትዕቅቡ ትኽእል ኢኻ።

አብ ትሕቲ ቀይዲ ዝኣተኹሉ ምኽንያት ብማእሰርቲ ዘቕጽዕ ገበን ከም ተሓባባሪ ናይ ሓደ ፈላጊ ዓቕሚ ኣዳም ዝበጽሐ ሰብ አብ ትሕቲ ናይ ዝተደራጀወ ገበን ወይ ምጥሓስ ሕገ ከምዝፈጸምካ ወይ ንምፍጻም ፈተነ ከምዘካየድካ ዘመልክት ሓደ ወይ ልዕሊኡ ጥርጣረታት ስለዘሉ ምዃኑ ተሓባባርካ ኢኻ።

ነቲ አብ ጥርጣረ ኣእትዩካ ዘሎ ገበንን አብ ትሕቲ ቀይዲ ዘለኹሉ ምኽንያትን ብቕዓቱ፣ ዕለትን ቦታን ፍጻሜን ንምፍላጥ መሰል ኣለካ።

አብ'ቲ ን 24 ሰዓታት ክጸንሕ ዝኽእል ናይ ቀይዲ እዋን ብዘዕባ እዞም ነጥብታት ዘለካ ኣመላኽታ ተሰማዕነት ክህልወካ እዩ።

ድሕሪ ምዝዛም ናይ'ዚ ግዜ፣ እቲ ህዝባዊ ኣኻባር ሕገ(መርማሪ ዳኛ ወይ'ውን ናይ ትሕቲ ዕድመ ዳኛ) ነቲ ናይ ቀይዲ እዋን ንተወሳኺ 24 ሰዓታት ክገብሩ ይኽእል እዩ። ድሕሪኡ ናብ'ዚ ዳኛ ንኡስ ገበናት ክትቀርብ ኢኻ፣ ዋላ'ውን ብቪድዮ ኮንፈረንስ እንተኾነ።

አብ ፍሉይታት እዋናት፣ ከምኡ'ውን በቲ ናይ'ቲ መርመራ ወይ መሕተት ረቛሒታት ኣድላዪ እንተኾይኑ፣ ክልተ ተወሳኺ ምንጭት-ነፍስወከፍ ናይ 24 ሰዓታት ክፍለ ግዜ- በቲ ናይ ናጽነትን ቀይዲ ዳኛ ወይ'ውን በቲ መርማሪ ዳኛ ክውሰን ይኽእል እዩ።

ይኹን እምበር፣ ድሕሪ ምዝዛም ናይ መጀመርያ 48 ሰዓታት ዝተረፈ ገምጋም ግዜ ናይ'ቲ መርመራ ገበን ኣድላዪ ምስዝገብሮ፣ እቲ ናይ ናጽነትን ቀይዲ ዳኛ ወይ'ውን ብጠለብ ናይ'ቲ ህዝባዊ ኣኻባር ሕገ፣ ወይ'ውን እቲ መርማሪ ዳኛ ነቲ አብ ትሕቲ ቀይዲ ትጽንሐሉ ግዜ ሓንሳብን ን 48 ሰዓታት ዝኾውን ክፍለ ግዜን ንምንጭት ክውስን ይኽእል እዩ።

ድሕሪ እቲ ናይ ቀይዲ ግዜ፣ ንስኻ ብውሳኔ ናይ'ቲ ኣኻባር ሕገ ወይ'ውን እቲ መርማሪ ዳኛ፣ ወይ ናብ ቅድሚ እዚ ዳኛ ንኡሳን ገበናት ክትቀርብ ወይ ድማ ክትፍታሕ ኢኻ። አብ'ቲ ቀዳማይ ኩነት፣ አብ'ታ ሽዓ መዓልቲ አብ ቅድሚ እዚ ዳኛ ንኡስ ገበናት ክትቀርብ ኢኻ። አብ ውሽጢ እቲ መጻንሒ ንመስርሕ ፍርዲ ዝምቐዎ ኩነታት እንተለውን አብ ትሕቲ ቀይዲ ዝጸናሕካ ግዜ ልዕሊ 72 ሰዓታት ዘይመልእ እንተኾይኑ፣ አብ'ቲ ዝቕጽል መዓልቲ አብ ውሽጢ 20 ሰዓታት ብዝበዘሉ ድሕሪ ምዝዛም ናይ'ቲ ቀይዲ ግዜ ክትቀርብ ትኽእል ኢኻ። አብ ትሕቲ ቀይዲ ዝጸናሕካ ግዜ ልዕሊ 72 ሰዓታት እንተሓለፉ፣ ናብ'ቲ ዳኛ ትቀርቡሉ ዕለት አብ'ቲ ናይ ቀይዲ ግዜኻ ትዛዝሙሉ ዕለት ክኾውን እዩ።

ተወሳኺ ድማ፣ እዞም ዝስዕቡ መሰላት ከምዘለካ ተሓባርካ ኢኻ።

ዝተወሰኑ ሰባት ክትሕብር

ወለድኻ ወይ ኣለይትኻ፣ ወይ ሞግዚትካ ዝኾነ ሰብ ወይ ወሃቢ ኣገልግሎት ብዘዕባ እቲ ዝገጠመካ ናይ ቀይዲ ስጉምቲ፣ ከምኡ ድማ ብቕዓት፣ ዕለትን ቦታን ፍጻሜ ናይ'ቲ ዝተባህለ ገበን ክሕበሩ እዮም።

ብዘዕባ እቲ ዝገጠመካ ናይ ቀይዲ ስጉምቲ ምስኻ ንዝነብር ሰብ፣ ወይ ንሓደ ካብ'ቶም ቀጥታዊ ርክብ ዘለዎም ወለድኻ፣ ወይ'ውን ንሓደ ካብ'ቶም ኣሕዋትካ ወይ ኣላዪኻ ወይ ግቡእነት ዘለዎ ዓብዪ ሰብ ብቴሌፎን ክሕበሩ ሕቶ ክተቕርብ ትኽእል ኢኻ።

እንኮላይ ንሓላፊኻ ክትሕብር ትኽእል ኢኻ።

ናይ ወጻኢ ዜጋ እንተኾይኑካ፣ እንኮላይ ንቆንሰላዊ ሰበስልጣን ናይ ሃገርካ ክትሕብር ትኽእል ኢኻ።

ኣጸገምቲ ዕንቅፋታት እንተዘየለዉ፣ እቲ ጠለብ ካብ ተቕርቡሉ ሰዓት አብ ውሽጢ 3 ሰዓታት እዞም ስጉምታት ክትግበሩ እዮም።

ይኹን እምበር፣ ንምእካብ ወይ ምዕቃብ መርትዖ ወይ ሂወት፣ ናጽነት ወይ ክብሪ ናይ ሓደ ሰብ ከቢድ ሓደጋ ከይወርዶ ንምውጋድ ኣድላዪ እንተኾይኑ፣ እቲ ዝተጠልበ ምልክታ ክደናጎ ወይ ክስረዝ እቲ ኣኻባር ሕገ(መርማሪ ዳኛ ወይ ናይ ትሕቲ ዕድመ ቤት-ፍርዲ ዳኛ) ክውስን ይኽእል እዩ። እቲ ናይ ቀይዲ ግዜ ክገብሩ እንተኾይኑ እቲ ንኡጋዊ ወኪልካ ምሕብር ዘሎ ምድንጓይ ልዕሊ 24 ሰዓታት ክገብሩ ኣይክእልን እዩ። እቲ ናይ ቀይዲ ግዜ ክገብሩ እንተዘይኽኢሉ ድማ ልዕሊ ዓሰርተ ኽልተ ሰዓታት።

እንተድኣ አብ ትሕቲ ቀይዲ ትጽንሐሉ ሰዓታት ልዕሊ 48 ሰዓታት እንተኾይኑ፣ ብተመሳሳሊ ምኽንያታት ምድንጓይ ምብጻሕ ሓበሬታ ናብ ስድራቤትካን ሓላፊኻን በቲ ናይ ናጽነትን ቀይዲ ዳኛ(ወይ መርማሪ ዳኛ)ክዕቀብ ይኽእል እዩ።

ምስ ሓደ ውልቀሰብ ንምዝርራብ

ካብ ትሕቲ ቀይዲ ከምዘለኻ ዝተሓበሩ ሰባት ምስ ዝኾነ ሓደ ብጽሑፍ፣ ብቴሌፎን ወይ ብቃለ መሕተት ንምምደዎ ክትሓትት ትኽእል ኢኻ።

ምስ ኣብ ትሕቲ ቀይዲ ዝኣተኸሉ ምኽንያታት ዘይመጣጠን እንተኾይኑ፣ ወይ ወይን ዝደገፈ ገበን ንክፍጸም ዘኽእል እንተኾይኑ ግን እቲ መርማሪ ገበን ነዚ ጠለብካ ክነጽጎ ይኽእል። ሰዓት፣ ኩነታትን ካብ 30 ደቐይቕ ንላዕሊ ክኸውን ዘይብሉ ንውሓት ግዜን ናይዚ ምምደዎ በዚ ተባሂሉ ዘሎ ኣካል ይውሰን፣ ከምኡውን ኣብ ትሕቲ ቁጽጽር ናይዚ ኣካል ወይውን በዚ ኣካል ዝተጠቐመ ሰብ ይካየድ።

ኣብ ትሕቲ ቀይዲ ትጸንሖሉ ሰዓታት ልዕሊ 48 ሰዓታት እንተኾይኑ፣ ነቲ ምስ ቆንስላዊ ሰበስልጣን ንምርኽብ ተቐርቦ ጠለብ እቲ መርማሪ ገበን ክነጽጎ ኣይኽእልን እዩ።

ብሓኪም ንምምርማር

ኣብ ትሕቲ ቀይዲ ካብ ዝኣተኸሉ ሰዓት ምላውን ኣብ እዋን ምንቀሕ ናይዚ ስጉምቲ፣ ሓኪም ክምርምረካ ክትሓትት ትኽእል ኢኻ። ኣብ ትሕቲ ቀይዲ ትጸንሖሉ ሰዓታት ልዕሊ 48 ሰዓታት እንተኾይኑ፣ ብሓኪም ናይ ግድን ክትምርመር ኣለካ ከምኡውን ሓድሽ ሕክምናዊ መርመራ ክግበረልካ ክትሓትት መሰል ኣለካ። እዞም ጠለባት እንኮላይ ብወለድኻ፣ ኣላዪኻ ወይ ሞግዚትካ ዝኾነ ሰብ ወይ ትካል ክቅርቡ ይኽእሉ።

ሕክምናዊ ምርመራ ንክግበረልካ ጠለብ እንኮላይ ካብ ጠበቓኻ ክቀርብ ይኽእል እዩ።

ቃል ምሃብ፣ ሕቶ ምምላስ ወይ ሱቕ ምባል

መንነትካ ድሕሪ ምርግጽካ፣ ኣብ እዋን መስርሕ ፍርድኻ፣ እዞም ዝስዕቡ መሰላት ኣለዉኻ፡

- ኣዋጅ ምእዋጅ፣
- ዝተሓተትካዮ ሕቶ ምምላስ፣
- ወይውን ሱቕ ምባል።

እቲ ሕጋዊ ወኪልካ መሰነይታኻ ክኸውን

እቲ ብቕዓት ዘለዎ ሰበስልጣን ኣድላይ እዩ እንተኣልዎ፣ እቲ ተሸካሚ ወሊዳዊ ሓላፍነት ኣብ ቤት-ፍርድ ወይ ቃል መሕተት መሰነይታ ክኸነካ ይኽእል እዩ። ዝምልከተካ እንተኾይኑ፣ ካልእ ፈላጥ ዓቕሚ ኣዳም ዝበጽሖ ውልቀሰብ ከሰንዖካ ክትመርጽ ትኽእል ወይ ድማ በቲ ዳኛ ክምረጸልካ ይኽእል።

ብጠበቓ ክትሕገዝ

ብጠበቓ ክትሕገዝ ኣለካ።

ናይ ጠበቓ ምርጫ

ካብ መጀመርያ እቲ ኣብ ትሕቲ ቀይዲ ዝኣተኸሉ፣ ክሰብ ዝኾነ እዋን ናይ መስርሕ ፍርድኻ ከምኡውን ማእሰርትኻ ኣብ ዝናውሖሉ ኩነት-ካብ ፋልማይ ናይዚ ምንቀሕ-ሓገዝ ናይ ብምርጫኻ ዝጠለብካዮ ጠበቓ ንምርካብ ክትሓትት ትኽእል። ጠበቓ ክትመርጽ እንተዘይክኣልካ፣ ወይ ድማ እቲ ምርጫኻ ዝኾነ ክርክብ እንተድኣ ዘይተኸኣሉ፣ እቲ መርማሪ ገበን ወይ ኣኸባር ሕገ (ወይ መርማሪ ዳኛ ወይውን ናይ ትሕቲ ዕድመ ቤት-ፍርድ ዳኛ) ዝኾነ ዝውክለካ ጠበቓ ብቀጥታ ክምድበልካ እዩ።

ወለድኻ ወይ ኣላዪኻ ወይውን ተኣማኒ ፈላጥ ሰብ ወይ ወሃቢ ኣገልግሎት ጠበቓ ክምድበልካ ይኽእል።

ሕጋዊ ሓገዝን ምላሽ ዝወሃበሉ ግዜን

ኣብ ውሽጢ ምስጢራውነት ዝዕቕቡ ኩነታት እዚ ጠበቓ ምላሽ ን 30 ደቐይቕ ከምደዮጥ ይኽእል እዩ። ቀይዲ ኣብ ዝናውሖሉ ኩነት፣ ምስቲ ጠበቓ ዳግማይ ንምርኽብ ክትሓትት ትኽእል ኢኻ።

እንድሕር ደኣ ሕቶ ኣቕሪብካ፣ እዚ ጠበቓ ድማ እንኮላይ ንስኻ ኣብ ትሳተፈሉ መስርሕ ፍርድ፣ ምርመራ ገበን፣ ምሕዳስ ወይ መንነት ምልላይ ዝግበረሉ እዋን ህልው ክኸውን ይኽእል እዩ።

ኣብዚ ኩነትዚ እንድሕር ደኣ ምስ መንነትካ ዝተኣሰረ ጥራሕ እንተዘይኮይኑ፣ እቲ ፋልማይ መስርሕ ፍርድኻ ኣብ ውሽጢ 2-ሰዓት ድሕሪ እቲ ምልክታ ዘሎ መስኮት ብዘይ ህላዌ ናይቲ ዝመረጽካዮ ጠበቓኻ ክጅመር ኣይኽእልን እዩ። ይኹን እምበር፣ እንድሕር በቲ መስርሕ ምርመራ ኣድላይ እንተኾይኑ፣ እቲ ፋልማይ መስርሕ ፍርድኻ ብፍቓድ ናይቲ ህዝባዊ ኣኸባር ሕገ (ወይውን መርማሪ ዳኛ) ብቀጥታ ክጅመር ይኽእል እዩ። ምላውን ብዘይ ህላዌ ናይቲ ጠበቓኻ።

እቲ ጠበቓኻ ኣብ መንጎ ናይቲ መስርሕ ፍርድ ወይ ቃለ መሕተት እንተበደሉ፣ እዚ ብድሌትካ ክስረዝ ይኽእል እዩ። እዚ ድማ መታን ምስ ጠበቓኻ ክትመደዮጥ ዕድል ክትረክብ እዩ።

ይኹን ግን፣ እቲ ህዝባዊ ኣኸባር ሕገ፣ መርማሪ ዳኛ ወይውን ናይ ናጽነትን ቀይዲን ዳኛ፣ ኣብ ፍሉይ ኩነታት ከምኡውን ማራኺ ምኽንያታት እንተለዉ፣ እቲ መቕደዕቲ ናይቲ ዝተኸሰስካሉ ገበን ልዕሊ ሓሙሽተ ዓመት እንተኾይኑ ድማ፣ ኣብ እዋን መስርሕ ፍርድ ወይ ቃለ መሕተት ን 12 ሰዓታት እንተበዘለኻ፣ ሓንሳብ ድማ ክሕደስ ዝኽእል ካብ ጠበቓኻ ሓገዝ ንምርካብ ንምድንጓይ ክውስን ይኽእል እዩ።

ብኣስተርጓሚ ክትሕገዝ

ቋንቋ ፈረንሳይ ዘይትዘረብ ወይ ዘይትሰምዕ እንተኾይኑ፣ ኣብ እዋን መስርሕ ፍርድኻ ከምኡውን ምስቲ ጠበቓኻ ኣብ ትዘራረቡሉ እዋን ብሓደ ኣስተርጓሚ ብዘይ ዝኾነ ክፍሊት ክትሕገዝ መሰል ኣለካ።

ካብ ትሕቲ ቀይዲ ንምውጻእ ምምልካት

እቲ ዳኛ ንኡስ ገበናት ነቲ ግዜ ቀይዲ ከናውሖ ኣብ ዝውስነሉ እዋን፣ እዚ ስጉምቲ ንኸይፍጸም ነቲ ህዝባዊ ኣኸባር ሕገ፣ መርማሪ ዳኛ ወይ ናይ ነጻነትን ቀይዲን ዳኛ

ክትምሕጻኖ ትኸእል ኢኻ።

ንጉዳይካ ዝምልከቱ ገለ ጉዳያት ሰነድ ምርአይ

ብጠለብካ ወይ'ውን ብጠለብ ጠበቓኻ፣ ከምኡ'ውን ብዝሰለጠ ግዜ ቅድሚ ዝኾነ ምንጻጽ ናይ ቀይዲ እዋን፣ ነዘም ዝስዕቡ ሰነዳት ንምምልካት ክትሓትት ትኸእል ኢኻ።

- ኣብ ትሕቲ ቀይዲ ምእታውካ ዘመልክት ምልክታ፣
- በቲ ዝመርመረካ ሓኪም ዝተወሃበ ሕክምናዊ ሰርቲፊኬት(ታት)።
- ኣብ መስርሕ ፍርድኻ ዝተዘርጉ ቃላት።

ነቲ ህዝባዊ ኣኸባር ሕገ ርእይቶኻ ምሃብ

ድሕሪ ሓደ ዓመት ካብ ምዝዛም ናይ ቀይዲ እዋን፣ ኣብ'ቲ ጥርኑፍ ሰነድ ናይ'ቲ መስርሕ ፍርዲ ርእይቶ ንምሃብን ንምርአይን-ብቅብሊት ዘመልክት ወይ ኣብ'ቲ ናይ ጸሓፊት ቤት-ጽሕፈት ቅብሊት ዝእውጅ ምዝጉብ ደብዳቤ -ነቲ ህዝባዊ ኣኸባር ሕገ ክትሓትት ትኸእል ኢኻ።

መሰል ብሕታውነት

እዘም ኣብ'ዚ ስጉምቲ ኣብ ልዕሌኻ ዝውሰዱ መስርሓት ፍርዲ እንተድኣ ብሰንኪ ቴክኒካዊ ምኽንያታት ክዉን እንተዘይከይኖም፣ ብካሜራ ክቕድሑ እዮም። ቅዳሕ ፊልምታት ናይ'ቲ መስርሕ ፍርዲ ንህዝቢ ምዝርጋሕ ብዝኾነ ሰብ ክልኩል እዩ።

እዘም ቅዳሕ ፊልምታት ዝዝርግሑ እንኮ ግዜ ኣብ እዋን ብካሜራ ዝካየዱ፣ ውሽጣዊ ክፋላቱ ወይ መንነትካ ዘቃልዕ ዝኾነ ክልእ ገዱ ምዝርጋሕ ክልኩል ዝኾነ መስርሕ ፍርዲ ጥራሕ እዩ።